ĢENERĀLADVOKĀTA F. DŽ. DŽEIKOBSA [*F. G. JACOBS*] SECINĀJUMI, sniegti 2005. gada 30. jūnijā [1]

1. Pēc Tiesas nolēmuma lietā *Garcia Avello* [2] to vēlreiz lūdz lemt par valsts normu par bērnam piešķirama uzvārda noteikšanu saderību ar diskriminācijas aizliegumu un EK līgumā ietvertajām pilsoņu tiesībām.

Atbilstošās tiesību normas

Minētie Līguma noteikumi

2. Uzdotais jautājums būtībā ir par to, vai, izvēloties tiesību normas, valsts var noteikt, ka [uzvārdu] piešķir, tikai pamatojoties uz tās valsts tiesībām, kuras pilsonis ir bērns (un/vai vecāki) — šajā gadījumā uz Vācijas tiesībām —, neņemot vērā tās valsts, kurā ir šīs personas dzimšanas vieta, tiesības — šajā gadījumā Dānijas tiesības —, ja personas uzvārds atšķiras atkarībā no tā, kuras valsts tiesības piemēro.

4. EKL 12. panta pirmajā punktā ir paredzēts:

"Piemērojot šo Līgumu un neskarot tajā paredzētos īpašos noteikumus, ir aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ."

3. Tomēr ar prejudiciālā jautājuma uzdošanu saistītā lieta ir par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību: vai iesniedzējtiesai faktiski ir "jāpieņem lēmums tādas procedūras ietvaros, kuras rezultātā tiek pieņemts tiesas nolēmums" [3], vai arī tā pilda vienīgi pārvaldes iestādes funkcijas.

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

2 — Skat. 2003. gada 2. oktobra spriedumu lietā C-148/02 (*Recueil*, I-11613. lpp.), skat. arī zemāk 47. punktu.

3 — Skat. 1986. gada 5. marta rīkojumu lietā 318/85 *Greis Unterweger* (*Recueil*, 955. lpp., 4. punkts), 2001. gada 10. jūlija rīkojumu lietā C-86/00 *HSB-Wohnbau* (*Recueil*, I-5353. lpp., 11. punkts) un 2002. gada 22. janvāra rīkojumu lietā C-447/00 *Holto* (*Recueil*, I-735. lpp., 17. punkts); 1995. gada 19. oktobra spriedumu lietā C-111/94 *Job Centre* (*Recueil*, I-3361. lpp., 9. punkts), 1998. gada 12. novembra spriedumu lietā C-134/97 *Victoria Film* (*Recueil*, I-7023. lpp., 14. punkts) un 2001. gada 14. jūnija spriedumu lietā C-178/99 *Salzmann* (*Recueil*, I-4421. lpp., 14. punkts).

5. EKL 17. pantā ir paredzēts:

"1. Ar šo ir izveidota Savienības pilsonība. Ikviena persona, kam ir kādas dalībvalsts pilsonība, ir Savienības pilsonis. Savienības pilsonība papildina, nevis aizstāj valsts pilsonību.

2. Savienības pilsoņiem ir ar šo Līgumu piešķirtās tiesības un ar to uzliktie pienākumi."

6. Saskaņā ar EKL 18. panta 1. punktu:

"Ikvienam Savienības pilsonim ir tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstīs, ievērojot šajā Līgumā noteiktos ierobežojumus un nosacījumus, kā arī tā īstenošanai paredzētos pasākumus."

7. EKL 234. pantā ir paredzēts:

"Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālus nolēmumus par

(a) šā Līguma interpretāciju;

[..].

Ja šādu jautājumu ierosina kādas dalībvalsts tiesā, šī tiesa, ja tā uzskata, ka ir vajadzīgs Tiesas lēmums par šo jautājumu, lai šī tiesa varētu sniegt spriedumu, var lūgt, lai Tiesa sniedz nolēmumu par šo jautājumu.

Ja šādu jautājumu ierosina par lietu, ko izskata dalībvalsts tiesa, kuras lēmumus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nevar pārsūdzēt, tad šai dalībvalsts tiesai jāgriežas Tiesā."

Starptautiskās uzvārdu piešķiršanas normas

8. Lai noteiktu, kādi tiesību akti personas uzvārda noteikšanai ir piemērojami, ja ir spēkā vairāku tiesību sistēmu saistošie faktori, dažās tiesību sistēmās ir minēta norāde

par to, ka ir jāpiemēro tās valsts tiesību akti, kurā šī persona dzīvo, kaut gan izplatītāka, šķiet, ir norāde par to, ka jāpiemēro personas vai personas pilsonības valsts tiesību akti — pieeja, ko paredz starptautiskie nolīgumi, kuru dalībnieces ir vairākas dalībvalstis.

9. Tā, piemēram, *ICCS* (Starptautiskā Civilstāvokļa komisija) Konvencijā par tiesību aktiem, kas piemērojami personas uzvārdu un vārdu piešķiršanas gadījumos [4], ir paredzēts, ka personas vārds ir nosakāms, pamatojoties uz tās valsts tiesību aktiem, kuras pilsonis ir šī persona.

10. Ir spēkā arī *ICCS* Konvencija par personas uzvārdu un vārdu maiņu [5]. Saskaņā ar šīs konvencijas 2. pantu katra Līgumslēdzēja valsts apņemas "neatļaut citu Līgumslēdzēju valstu pilsoņu personu uzvārdu un vārdu maiņu, ja vien šī persona nav arī šīs valsts pilsonis".

11. Visbeidzot, 2003. gada 25. martā Madridē tika pieņemts *ICCS* Konvencijas projekts par personas uzvārdu savstarpēju atzīšanu. Tomēr pēc Tiesas sprieduma lietā *Garcia Avello* [6], mēģinot pēc iespējas vairāk ievērot attiecīgo indivīdu vēlmes, tika nolemts pārskatīt visu [Konvencijas projekta] redakciju.

12. *ICCS* ir starpvaldību organizācija, kuras dalībnieces ir 13 Eiropas Savienības dalībvalstis un kurā trīs citām dalībvalstīm ir novērotāja statuss. No dalībvalstīm, uz ko attiecas šī lieta, Vācija ir ratificējusi Stambulas konvenciju, kas minēta iepriekš 10. punktā un kas ir spēkā Vācijas un pārējo līgumslēdzēju valstu starpā; tā ir parakstījusi, bet nav ratificējusi 9. punktā minēto Minhenes konvenciju. Dānija tomēr nav ne *ICCS* dalībvalsts, ne arī tai ir piešķirts novērotājas valsts statuss.

Izskatāmajā lietā nozīmīgie valsts tiesību akti [7]

13. Saskaņā ar Dānijas starptautisko privāttiesību normām visus jautājumus par perso-

4 — *ICCS* Konvencija Nr. 19, parakstīta 1980. gada 5. septembrī Minhenē; skat. it īpaši 1. un 2. pantu.

5 — *ICCS* Konvencija Nr. 4, parakstīta 1958. gada 4. septembrī Stambulā.

6 — Minēts 2. zemsvītras piezīmē, skat. arī zemāk 47. un turpm. punktus.

7 — Skat. arī vispārīgam salīdzinošam ieskatam par stāvokli desmit dalībvalstīs manu 2. zemsvītras piezīmē minēto secinājumu lietā *Garcia Avello* 5. un turpm. punktus.

nas civilstāvokli, ieskaitot tos, kas attiecas uz uzvārda noteikšanu personai, atbilstoši Dānijas tiesību aktos noteiktajam regulē tās valsts tiesību akti, kurā šī persona dzīvo.

14. Nosakot uzvārdu personai, kuras dzīvesvieta (it īpaši piedzimšanas brīdī) ir Dānijā, ir piemērojami Dānijas tiesību akti. Būtībā, ja vecāki izmanto vienu uzvārdu, bērnam tiks piešķirts šis uzvārds; ja vecāki neizmanto vienu uzvārdu, tad var izvēlēties vienu no abiem vecāku uzvārdiem. Dānijas tiesību aktos tomēr ir paredzēts, balstoties uz administratīvu lēmumu, mainīt uzvārdu uz vienu, no abu vecāku uzvārdiem saliktu uzvārdu, kas savienoti ar defisi.

15. Vācijā saskaņā ar *Personenstandsgesetz* (Likums par civilstāvokļa aktiem) 1. pantu jautājumi, kas saistīti ar personas civilstāvokli, ir reģistrējami civilo aktu reģistrācijas nodaļā.

16. Saskaņā ar *Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch* (Vācijas Civilkodeksa ievadlikums, turpmāk tekstā — "*EGBGB*") 10. panta 1. punktu personas uzvārdu piešķir saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kuras pilsonis ir šī persona.

17. Saskaņā ar *EGBGB* 10. panta 3. punktu atsaukšanās uz citas valsts tiesību aktiem ir pieļaujama tikai tad, ja viens no vecākiem ir šīs valsts pilsonis (ja vienam no vecākiem ir vairāku valstu pilsonības, tad vecāki var brīvi izvēlēties, kuras valsts tiesību akti ir piemērojami). Papildus tam Vācijas tiesību aktus var piemērot gadījumos, ja neviens no vecākiem nav Vācijas pilsonis, bet vismaz viens no tiem dzīvo Vācijā un ja mātes vīrs bērnam vēlas piešķirt savu uzvārdu, tad var piemērot tās valsts tiesību aktus, kuras pilsonis ir mātes vīrs.

18. Ja ir piemērojami Vācijas tiesību akti, gadījumā, ja bērna vecākiem ir atšķirīgi uzvārdi, tad bērnam piešķiramo uzvārdu nosaka ar *Bürgerliches Gesetzbuch* (Civilkodekss, turpmāk tekstā — "*BGB*") 1617. pantu, kurā paredzēts:

"1) Ja vecākiem nav kopīgs laulāto uzvārds un ja viņi bērnu audzina kopīgi, kā bērna uzvārdu tā dzimšanas brīdī viņi, par to paziņojot civilo aktu reģistrācijas nodaļā, nosaka atbilstoši mātes vai tēva uzvārdam. [..]

2) Ja vecāki mēneša laikā pēc bērna piedzimšanas nenosaka bērna uzvārdu, tad *Familiengericht* (Ģimenes tiesa) tiesības uz uzvārda

noteikšanu noteic vienam no vecākiem. 1. punktu piemēro *mutatis mutandis*. Tiesa var noteikt termiņu šo tiesību izpildei. Ja pēc šī termiņa beigām tiesības noteikt uzvārdu nav īstenotas, bērnam tiek dots tā vecāka uzvārds, kam šīs tiesības tika piešķirtas.

3) Ja bērns nav dzimis valsts teritorijā, tiesa vienam no vecākiem tiesības uz uzvārda noteikšanu saskaņā ar 2. punktu piešķir tikai tad, ja to pieprasa viens no vecākiem vai bērns vai ja ir nepieciešams bērna uzvārdu reģistrēt civilo aktu reģistrā vai Vācijā izdot personu apliecinošu dokumentu."

19. *Familiengericht* (Ģimenes tiesa) ir nosaukums, kas piešķirts *Amtsgericht* palātai, kura izskata lietas par ģimenes tiesību jautājumiem.

20. *Gesetz über die Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit* (Likuma par jautājumu atrisināšanu mierīgā ceļā, turpmāk tekstā — "*FGG*") 46. pants noteic:

"Pirms lēmuma par tiesību vienam no vecākiem piešķirt bērnam uzvārdu saskaņā ar *BGB* 1617. panta 2. punktu, *Familiengericht* ir jāuzklausa abi vecāki un jācenšas panākt vienošanās abu starpā. *Familiengericht* lēmumam nav motīvu daļas, un tas nav pārsūdzams."

Prāvas rašanās fakti un pamata prāva

21. 1998. gadā Dānijā piedzima vecāku Dorotejas Paulas [*Dorothee Paul*] un Stefana Grunkina [*Stefan Grunkin*], kas ir Vācijas pilsoņi, bērns. Nav norādīts, ka bērnam vai viņa vecākiem bez Vācijas pilsonības būtu vēl kādas citas valsts pilsonība. Kopš dzimšanas viņš galvenokārt dzīvoja Dānijā, kur sākumā kopā dzīvoja viņa vecāki. Dažus mēnešus no 2001. līdz 2002. gadam viņš dzīvoja kopā ar tiem Nībilā [*Niebüll*], Vācijā; kopš 2002. gada februāra viņš galvenokārt dzīvo kopā ar savu māti Tenderē [*Tønder*], Dānijā, kur viņa ir iekārtojusi dzīvesvietu un nodibinājusi medicīnas praksi, bet regulāri paliek pie tēva Nībilā, apmēram 20 km attālumā.

22. Leonarda Matiasa dzimšanu reģistrēja Dānijā. Dažus mēnešus pēc viņa dzimšanas viņa Dānijas dzimšanas apliecībā, ko saskaņā

ar Dānijas tiesībām izdeva administratīvas izziņas veidā, ierakstīja uzvārdu "Grunkins-Pauls [*Grunkin-Paul*]". Domājams, ka šo apliecību izdeva, pamatojoties uz to, ka atbilstoši Dānijas starptautiskajām privāttiesībām bērna dzīvesvieta bija Dānijā un tādēļ viņa uzvārda noteikšanai bija piemērojami Dānijas materiālo tiesību akti.

23. Vecāki, kas paši nekad nav lietojuši saliktu uzvārdu, arī Vācijas iestādēs Nībilā vēlas reģistrēt bērnu ar uzvārdu "Grunkins-Pauls", kas viņam ir piešķirts Dānijā. Atbilstoši iepriekš minētajiem Vācijas likumdošanas aktiem [8] šīs iestādes atteicās atzīt šo uzvārdu, uzstājot, ka ir jāizvēlas vai nu uzvārds "Gunkins", vai arī "Pauls".

24. Vecāki šo atteikumu apstrīdēja Vācijas tiesā, bet 2003. gada 7. janvārī pēdējā tiesu instance viņu prasību noraidīja. 2003. gada 27. februārī atļauja celt pēdējo prasību *Bundesverfassungsgericht* (Federālā konstitucionālā tiesa) viņiem tika liegta konstitucionālu iemeslu dēļ.

25. Atbilstoši *BGB* 1617. panta 2. punktam kompetentā *Standesamt* (Civilo aktu reģistrācijas nodaļa) ir cēlusi prasību *Amtsgericht Niebüll*, kam kā *Familiengericht* ir jānoteic viens no vecākiem, kas būs tiesīgs izvēlēties bērnam uzvārdu, vai kura uzvārds bērnam tiks piešķirts, ja šīs izvēles tiesības netiks izmantotas.

26. Šī tiesa šaubās, vai, ņemot vērā EKL 12. un 18. pantu, *EGBGB* 10. panta noteikumu izvēle ir likumīga tiktāl, ciktāl uzvārdu noteikšana tiek saistīta tikai ar pilsonību. Tā piezīmē, ka uzvārds valstī, kurā bērns ir dzimis, un valstī, kurā viņš dzīvo, atšķiras no prasībām, kas izriet no viņa pilsonības valsts tiesību aktiem. Tā uzskata, ka brīvas pārvietošanās principu ir grūti saskaņot ar faktu, ka Savienības pilsonim viņa pilsonības dēļ dažādās dalībvalstīs ir jāizmanto atšķirīgi uzvārdi.

27. *Amtsgericht* uzskata, ka tā kā lēmumus, kas tai jāpieņem, saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību sistēmu nevar pārsūdzēt, tad atbilstoši EKL 234. panta trešajai daļai tai ir pienākums uzdot Eiropas Kopienu Tiesai jautājumu par EK līguma interpretāciju.

8 — 16.–18. punkts.

28. Ar 2003. gada 2. jūnija rīkojumu, kas izdots 2004. gada 23. februārī, tā tādējādi lūdz sniegt "EK līguma interpretāciju saistībā ar *EGBGB* 10. panta saderīgumu ar EK līgumu".

29. Rakstveida apsvērumus ir iesniegušas Beļģijas, Francijas, Vācijas, Grieķijas, Nīderlandes un Spānijas valdības un Komisija. Grunkina kungs, Vācijas, Grieķijas, Spānijas valdības un Komisija tiesas sēdē sniedza mutvārdu apsvērumus.

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

30. Saskaņā ar EKL 234. pantu jebkura dalībvalsts tiesa var lūgt, lai Tiesa sniedz nolēmumu par Kopienu tiesību interpretāciju, ja tā uzskata, ka ir vajadzīgs Tiesas nolēmums par šo jautājumu, lai šī valsts tiesa varētu taisīt spriedumu tā izskatāmajā lietā.

31. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tas, vai iestāde, kas iesniedz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir uzskatāma par tiesu EKL 234. panta izpratnē, ir vienīgi Kopienu tiesību jautājums. Tiesa ņem vērā vairāku faktoru kopumu, kā, piemēram, vai iestāde ir izveidota ar likumu, vai tā ir pastāvīga, vai tās pieņemtie nolēmumi ir saistoši, vai process tajā notiek saskaņā ar pušu sacīkstes principu, vai tā piemēro tiesību normas, kā arī vai tā ir neatkarīga. Turklāt valsts tiesām ir tiesības Kopienu Tiesā vērsties tikai tad, ja tām ir jāsniedz nolēmums tiesvedības ietvaros, kuras rezultātā tiek pieņemts tiesas nolēmums. Tādējādi iesniedzējtiesa ir uzskatāma par tiesu EKL 234. panta izpratnē, ja tā izpilda tiesas funkcijas, bet par tādu nav uzskatāma, ja tā īsteno citas, piemēram, administratīvas iestādes funkcijas. Tas, vai iesniedzējtiesa, kurai ir uzticētas dažādu kategoriju funkcijas, ir uzskatāma par šādu tiesu, ir atkarīgs no tās statusa, lūdzot Tiesai sniegt nolēmumu. Šai sakarā nevar pieņemt to, ka tā pati iesniedzējtiesa, bet citā kontekstā vai pat tādā pašā kontekstā, bet īstenojot citas pilnvaras, nevis tās, saistībā ar kurām tiek lūgts sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir klasificējama kā tiesa [9].

32. Ievērojot to, Vācijas valdība uzskata, ka *Amtsgericht* kompetencē ir iesniegt lūgumu

9 — Skat., piem., 2002. gada 15. janvāra spriedumu lietā C-182/00 *Lutz* (*Recueil*, I-547. lpp., 12. punkts), 1999. gada 26. novembra spriedumu lietā C-192/98 *ANAS* (*Recueil*, I-8583. lpp., 21.–23. punkts) un abos spriedumos minēto judikatūru.

šajā lietā. *BGB* 1617. panta 2. punkta kontekstā šī tiesa izpilda vienīgi administratīvas funkcijas, kas parasti būtu jāveic civilo aktu reģistrācijas nodaļai. Tā darbojas bezstrīdus procedūras kontekstā, kuras vienīgais dalībnieks ir civilo aktu reģistrācijas nodaļa, kaut arī pirms lēmuma pieņemšanas tai ir jāuzklausa abi vecāki; katrā ziņā apskatāmajā lietā vecāku starpā strīds nepastāv. *Amtsgericht* pati nepieņem lēmumu par bērna uzvārdu, bet to dara tikai attiecībā uz to, kurš no vecākiem ir tiesīgs izvēlēties šo uzvārdu; ja māte vai tēvs neizmanto piešķirtās tiesības izvēlēties uzvārdu, tad saskaņā ar likumu bērnam tiek piešķirts mātes vai tēva uzvārds.

34. Grieķijas un Spānijas valdības tiesas sēdē atbalstīja šo viedokli, savukārt Grunkina kungs un Komisija to apstrīdēja.

35. Grunkina kungs it īpaši uzsvēra, ka tādas procedūras ietvaros kā šī vecāku tiesības ir tos ne tikai uzklausīt, bet arī noteikt, vai tiesvedība vispār ir uzsākta.

33. Vācijas valdība uzsver, ka apskatāmā lieta ir jānošķir no apelācijas sūdzības parastajā tiesā, ko vecāki jau ir izmantojuši. Pirms šīs prāvas Leonarda Matiasa vecāki jau ir lūguši Vācijas iestādēm atzīt uzvārdu, kas tam bija dots Dānijā. Vecāki ir apstrīdējuši atteikumu saskaņot šo lūgumu atzīt uzvārdu, kā rezultātā viņu prasības galīgi netika apmierinātas *Kammergericht Berlin* (Berlīnes Apelācijas tiesa), un ir apstrīdējuši šīs tiesas pieņemto nolēmumu *Bundesverfassungsgericht* (Federālā konstitucionālā tiesa). No juridiskā viedokļa visas šīs prāvas ir pareizas; lūgums sniegt nolēmumu varēja tikt iesniegs jebkurā stadijā, bet tas netika izdarīts. Tādējādi secinājums par to, ka tādas tiesvedības ietvaros kā attiecīgā *Amtsgericht* tiesvedība netiek pieņemts tiesas nolēmums, citos gadījumos neizslēgtu iespēju lūgt Eiropas Kopienu Tiesai sniegt prejudiciālu nolēmumu.

36. Komisija uzskata, ka jautājums par pieņemamību ir jāizvērtē nevis, pamatojoties uz apskatāmās lietas apstākļiem, kas ir neparasti, bet gan uz apstākļiem, kuru dēļ parasti šāda veida tiesvedības tiek uzsāktas. Parasti vecāki nav vienojušies par to, ka izvēlas tādu uzvārdu, kāds Vācijas tiesībās nav atļauts, bet gan nepiekrīt tam, kurš no abu dažādajiem uzvārdiem bērnam būtu piešķirams. Šī normālā situācija acīmredzami un pamatoti atšķiras no tādiem faktiem kā zemes un uzņēmuma reģistrācija, kas ir aplūkota Tiesas pastāvīgajā judikatūrā. Starp

pusēm valda strīds, kas jāatrisina tiesā. Šai tiesai turklāt ir absolūta rīcības brīvība izlemt lietu, un tai nav vienkārši jāpiemēro formāli kritēriji, kā tas ir šajās citās lietās; tai pēc būtības ir jāizvērtē argumenti un jāpieņem lēmums bērna interesēs. Vecākiem ir tiesības tikt uzklausītiem, un tie paši var uzsākt tiesvedību. Visbeidzot nav būtiski tas, ka Vācijas tiesību aktos ir paredzēta cita veida procedūra šī paša mērķa sasniegšanai, un tā būtu pamats iesniegt lūgumu prejudiciālā nolēmuma sniegšanai; tas, vai šāds lūgums ir vai nav iesniegts, nevar ietekmēt lūguma pieņemamību atsevišķā prāvā ar tādu pašu prāvas priekšmetu.

38. Turklāt jāpiezīmē tas, ka saskaņā ar pretēju viedokli būtu noteikti jāiesniedz lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar EKL 234. panta trešo daļu; jo par *Amtsgericht* nolēmumu šajos gadījumos nevar iesniegt apelācijas sūdzību — sekas, kas nav saderīgas ar šajā pantā paredzēto sistēmu.

39. Tomēr uzskatu par pārliecinošu arī Komisijas analīzi, kas ierastas prāvas kontekstā ir pamatota ar to, ka prāvas pamatā ir strīds ar tiesībām abām pusēm tikt uzklausītām un ka *Amtsgericht* pieņem lēmumu tiesas nolēmuma veidā.

40. Šī analīze, protams, ir diezgan maz saistīta ar noteiktām prāvas īpatnībām esošajā lietā, un šīs īpatnības rada vēl citas šaubas par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību: cik lielā mērā Tiesas lēmums par uzdoto jautājumu ir vajadzīgs, lai *Amtsgericht* varētu taisīt spriedumu?

37. Vācijas valdības sniegtie apsvērumi neapšaubāmi ir pārliecinoši. *BGB* 1617. panta 2. punktā un *FGG* 46. panta a) punktā minētā procedūra drīzāk, šķiet, satur būtiskas administratīvās procedūras, nevis tiesvedības procedūras pazīmes. Šo viedokli apstiprina tas, ka pastāv iespēja uzsākt acīmredzamu tiesvedības procedūru.

41. Atbilstoši Tiesai sniegtajam skaidrojumam par procedūru vienīgais lēmums, ko *Amtsgericht* tiek lūgta pieņemt vai arī — tās kompetencē tiešām ietilpst pieņemt —, ir lēmums, kurā tiek minēts viens no vecākiem, kas ir tiesīgs izvēlēties bērnam piešķiramo

uzvārdu. Tā nav pilnvarota noteikt, kāds būs šis uzvārds. Apskatāmajā lietā ir acīmredzami tas, ka, lai arī kurš no vecākiem tiktu nosaukts, uzvārds, ko viņi izvēlēsies, būs "Grunkins-Pauls", un šīs normas par uzvārda noteikšanu, iespējams, radot Kopienu tiesību kolīziju, būs piemērojamas tikai tajā brīdī, kad šis jautājums būs jāizskata *Amtsgericht*.

42. Ja saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem šis apgalvojums ir pareizs, tad, lai kāds arī būtu Tiesas nolēmums par tai uzdoto jautājumu, ir grūti saprast to, kādā veidā *Amtsgericht* to varētu piemērot.

43. Tomēr ir iespējams, ka *Amtsgericht* pilnvaras šajā jomā ir lielākas, nekā tās tiek norādītas, vai arī, ka lūguma pieņemt tiesas nolēmumu mērķis ir tāds, ka civilo aktu reģistrācijas nodaļas — kuras funkcijas tai ir jāpilda — nolēmums ir saistošs. Šajos apstākļos nebūtu prātīgi, ja Tiesa noraidītu uzdoto jautājumu, pamatojoties uz to, ka valsts tiesai, lai taisītu spriedumu, atbilde nav nepieciešama; galu galā tikai valsts tiesa var pamatot to, vai tas tā ir.

44. Tātad, lai arī apzinos šaubas par to, vai pilnībā ir ievēroti lūguma kritēriji atbilstoši EKL 234. pantam, uzskatu, ka uz uzdoto jautājumu būtu lietderīgi atbildēt.

Par uzdoto jautājumu

45. Ar uzvārda noteikšanu saistītie jautājumi Kopienas tiesību kontekstā nerodas bieži. Tomēr šajā jomā iepriekš Tiesai ir uzdoti divi jautājumi lietās *Konstantinidis* [10] un *Garcia Avello* [11].

46. Lietā *Konstantinidis* Tiesa uzskatīja, ka ar nediskriminācijas principu pilsonības dēļ nav saderīgs tas, ka Grieķijas pilsonim, kas veic profesionālo darbību citā dalībvalstī, ir jāizmanto uzvārda transliterācija, ar ko tiek pārveidota tā izruna, jo šo izmaiņu rezultātā rodas risks, ka potenciālie klienti viņu varētu sajaukt ar citu personu.

10 — Skat. 1993. gada 30. marta spriedumu lietā C-168/91 (*Recueil*, I-1191. lpp.).

11 — Minēts 2. zemsvītras piezīmē.

47. Lietā *Garcia Avello* tā apsvēra, ka ar EKL 12. un 17. panta noteikumiem tiek liegts Beļģijas iestādēm noraidīt lūgumu, ko iesniedz Beļģijā dzīvojošu nepilngadīgu bērnu vārdā, bet kuriem ir Beļģijas un Spānijas dubultpilsonība, par atļauju mainīt šo bērnu uzvārdu uz tādu uzvārdu, uz kādu tiem ir tiesības saskaņā ar Spānijas tiesībām un tradīcijām.

48. Abās lietās Tiesa pirms uzdotā jautājuma aplūkošanas sākotnēji apsvēra to, vai attiecīgie gadījumi ietilpst Kopienas tiesību piemērošanas jomā, un nolēma, ka tas tā ir. Lietā *Konstantinidis* saikne ar Kopienu tiesībām tika pamatota ar pieteicēja apgalvojumu par traucējumu īstenot ekonomisko brīvību, respektīvi — brīvību veikt uzņēmējdarbību. Lietā *Garcia Avello* — laikā, kad bija ieviesta Savienības pilsonība ar visām no tās izrietošajām tiesībām — Tiesa vienkārši konstatēja, ka saikne ar Kopienas tiesībām pastāv attiecībā uz konkrētajiem bērniem, "kas ir vienas dalībvalsts pilsoņi, kas likumīgi dzīvo citas dalībvalsts teritorijā" [12].

49. Šķiet, ir acīmredzami tas, ka pēdējais apsvērums ir jāpiemēro arī Leonarda Matiasa lietā.

50. Lai gan personas uzvārda noteikšana ietilpst dalībvalstu kompetencē, īstenojot šo kompetenci, tām tomēr ir jāizpilda Kopienu tiesību prasības. Šajā sakarā Savienības pilsoņi var paļauties uz tiesībām, kas tiem ir piešķirtas ar EK līgumu, it īpaši uz EKL 12. pantā minētajām tiesībām neciest no jebkādas diskriminācijas pilsonības dēļ un uz EKL 18. panta 1. punktā minētajām tiesībām brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstīs [13].

51. Lietā *Garcia Avello* [14] Tiesa būtībā pieminēja to, ka Beļģijas administratīvo tiesību praksē personām ar Beļģijas pilsonību piemēro tādus pašus noteikumus kā personām ar Beļģijas un Spānijas dubultpilsonību, kā rezultātā pēdējām saskaņā ar divām tiesiskajām sistēmām būtu divi atšķirīgi uzvārdi. Šķietamās praktiskās grūtības bija diskriminācija pilsonības dēļ. Lai ievērotu nediskriminācijas principu, līdzīgos gadījumos nedrīkst piemērot atšķirīgus noteikumus un atšķirīgos gadījumos nedrīkst piemērot vienādus noteikumus.

12 — 27. punkts; skat. arī 2004. gada 19. oktobra spriedumu lietā C-200/02 *Zhu* un *Chen* (Krājums, I-9925. lpp., 19. punkts).

13 — Skatīt spriedumu lietā *Garcia Avello*, 25. un 29. punkts.

14 — Skat. 31.–37. punktu.

52. Visi lietas dalībnieki, kas ir iesnieguši rakstveida apsvērumus, uzskata, ka esošajā lietā nepastāv šāda diskriminācija. Tiesas sēdē pat Grunkina kungs neizvirzīja argumentus par to, ka pastāv diskriminācija pilsonības dēļ. Piekrītu, ka tādas nav.

53. No attiecīgajiem Vācijas tiesību aktiem [15] izriet, ka attiecībā uz visām personām, kas ir tikai Vācijas pilsoņi, piemēro vienādus noteikumus un ka visām personām, kas (vai kuru vecāki) ir vairāku valstu pilsoņi, piemēro atšķirīgus noteikumus, — bet nediskriminējot viņus attiecībā uz pilsonību.

54. Tomēr no praktiskā viedokļa Leonarda Matiasa stāvoklis ir tuvu pielīdzināms *Garcia Avello* bērnu stāvoklim, ja dalībvalstī, kuras pilsonis viņš ir, reģistrē atšķirīgu uzvārdu nekā dalībvalstī, kurā viņš ir piedzimis. Lai gan praktiskās grūtības, ar ko viņš saskaras, nerodas no diskriminācijas pilsonības dēļ, tās acīmredzami traucē viņam kā pilsonim izmantot tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstīs. Lai gan šīs grūtības varētu būt salīdzināmas ar tām, ar kurām saskārās *Konstantinidis*, no EKL 17. panta, to saistot ar 18. panta 1. punkta noteikumiem, izriet, ka šobrīd vairs nav vajadzīgs nodibināt ekonomisku saikni, lai pierādītu, ka ir pārkāptas tiesības uz brīvu pārvietošanos.

55. Papildus praktiskām problēmām, kas var būt vienkārši nepatīkamas, vai — aizdomu ēnā, kas radās pēc 2001. gada 11. septembra notikumiem — ārkārtīgi nopietnas, personas uzvārds ir personas identitātes un privātās dzīves svarīga sastāvdaļa, kuras aizsardzība ir plaši atzīta valstu konstitūcijās un starptautiskajos līgumos [16].

56. Tādējādi, manuprāt, prasība reģistrēt atšķirīgus uzvārdus saskaņā ar dažādu dalībvalstu likumiem absolūti nav saderīga ar Eiropas Savienības pilsoņa statusu, kas Tiesas formulējumā "ir paredzēts kā dalībvalstu pilsoņu pamatstatuss" [17], un tiesībām.

15 — Skat. iepriekš 16. un 17. punktu.

16 — Skat. manus secinājumus lietā *Konstantinidis*, 35.–40. punkts, un lietā *Garcia Avello*, it īpaši 5., 27. un 36. punkts kopā ar tur minētajiem avotiem.

17 — Kā jaunāko skat. 2005. gada 15. marta spriedumu lietā C-209/03 *Bidar* (Krājums, I-2119. lpp., 31. punkts).

Secinājumi

57. Tāpēc uzskatu, ka Tiesai uz *Amtsgericht Niebüll* uzdoto jautājumu būtu jāsniedz šāda atbilde:

Dalībvalsts tiesību norma, ar ko saskaņā ar šīs dalībvalsts tiesībām neļauj atzīt Eiropas Savienības pilsoņa uzvārdu, kas ir likumīgi reģistrēts citā dalībvalstī, nav saderīga ar EKL 17. panta un 18. panta 1. punkta noteikumiem.